HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מסורת הש"ס

גר דן את חבירו. דיני נפשות דלמילו דיני ממונות לפילו לכל ישראל דתנן (סנהדרין דף לב.) הכל כשרים לדון דיני ממונות ולמרי"ט הכל לגמרי מאי לגמויי גר: **עליך הוא דבעינן מקרב אחיך.** מכל הגר לפי' חבירו אתה מקיש עליו. דיין נכנס מלך כתיב (משלי כט) מלך במשפט יעמיד ארץ [ו]אם דומה דיין למלך שאין לריך לכוס יעמיד ארץ ועוד שימות הרבה כתובים כאן כל מצוימות שאתה משים לא יהו אלא מקרב אחיך: **כישראל[ב].** משמע שיהא ישראל מכל צדדין: במילתיה דרבה גרסינן **חולין בפנעל אומעין לו אין חולין בפנדל אין אומעין.** ומדקאמר אם יצא אליהו כו' דכל כמה דלא אתי אליהו ואמר לא מנעינן אלמא מנעל לכתחלה לא. ודרב יוסף גרסי' אם יצא אליהו ואמר אין מולצין במנעל אומעין לו אין מולצין בפנדל אין אומעין לו וכל כמה דלא אמר לן אליהו אין מולצין במנעל אלמא לכתחלה: ס"ג **אמר לו וכי חולצין במנעל.** ול"ג והתורה אמרה נעלו ולא מנעלו שאין מנעל כתוב בכל התורה אלא נעלו כגון של נעלך (שמות ג) אלא אין נעלו (רות ד) דמשמע אין בפנדל אין מנעל דמנעל לשון מכסים ועל לשון תורה ואי אמר לאמר מנעל לכתחלה אסור נאו מקרא ילף אלא משום גזירה כדלקמן. ואפי' דכתיב בתוורייתא (דברים לג) ברזל ונחשת מנעליך לשון מנעול וברית הוא: **ממו.** דל"מ: **פנפא.** גב המנעל: **ואתקפא.** שרוך נעל (ברייתא יד) מתרגם אתקפא דמסתפא שכופלין לנעות על מזניו והוו ליה כשני נעליס זה על גב זה אבל פנדל אין קומרין וכופלין לנעות (ו) של מזניו שהרי קשה הוא ואין הלנועה דוחקתו אבל בשפת פיו יש כמו קשר לקבל את פיו: **ח"מ אפילו דיעבד נמי.** אלא מדאמרינן חליצה כשרה ס"מ גלויי כרעא בעינא ואפילו שני מנעליס זה על גב זה כי שופפת לתרוייהו שפיר דמי כדאמר לקמן ג' מנעליס כו' מהו ועד כאן לא מיבעיא ליה אלא דקרעתיה לעילאי ושלפתיה לתתאי אבל שלפתיהו לתרוייהו שפיר דמי: **מרופו.** (ז)מבוקע קרוע מלמעלה דכיון דרכיך ליע"ג דקרוע מייתב ליה מכרעיה אבל פנדל שהוא קשה אין יכול לייתבו על רגלו משפתחת וליכא למיגזר מידי: **זיגי.** אתטרל"ל וגוזם לחולצו: **לע"ג דאית ביה חומרתא.** קשר קשור על שפתיו ומעמידו אלא יש מן הרגל אפי"ה נעשה חליצה קטרינן ביה מיתנת כי היכי דתימי היא ותיפרי והדר תחלון ותהוי חליצה מעליא: **כמיטת רוב העקב.** כגון שמטה את רוב העקב מן הפנדל אע"פ שלא חלצתו כולו הותרה: **הותרו רצועות מנעל.** שלא התירתן היא: **או שמטו.** רוב הרגל והיא חלצתו לגמרי: **דחיים.** נסתר. לשון דחום בריימב"ר בלע"ז: **עקב.** שלו"ן: **מסייע ליה.** לה דקתני הותרו לרצועות כו': **שרפסתו.** השליכה גחלת על הפנדל כשהוא כרוך ברגלו ושרפתו מוקי

גר דן את חבירו [1]שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלהיך בו מקרב אחיך תשים עליך מלך עליך הוא דבעינן מקרב אחיך אבל גר דן את חבירו גר [2]ואם היתה אמו מישראל דן אפי' ישראל [3]ולעניין חליצה עד שיהא אביו ואמו מישראל שנאמר [2]ונקרא שמו בישראל אמר רבה אמר רב כהנא אמר רב[ג] [4]אם יבא אליהו ויאמר חולצין במנעל שומעין לו אין חולצין בסנדל אין שומעין לו שכבר נהגו העם בסנדל ורב יוסף אמר רב כהנא אמר רב אם יבא אליהו ויאמר אין חולצין במנעל שומעין לו אין חולצין בסנדל אין שומעין לו שכבר נהגו העם בסנדל מאי בינייהו איכא בינייהו [5]מנעל לכתחלה ולמ"ד אפי' לכתחלה והתנן חלצה במנעל חליצתה כשרה דיעבד אין לכתחלה לא ה"ה דאפילו לכתחלה [6]ואידי דבעי למיתני סיפא באנפיליא חליצתה פסולה דאפילו דיעבד תנא נמי רישא דיעבד ומנעל לכתחלה תנאי היא דתניא [7]א"ר יוסי פעם אחת הלכתי לנציבין מצאתי זקן אחד אמרתי לו כלום אתה בקי בר' יהודה בן בתירא אמר לי הן ועל שולחני הוא תדיר כלום ראית שחלץ ביבמה אמר לי ראיתי שחלץ הרבה פעמים במנעל או בסנדל אמר לי [א] וכי חולצין במנעל [7](והתורה אמרה נעלו ולא מנעלו) אמרתי לו א"כ מה ראה ר' מאיר לומר חלצה במנעל חליצתה כשירה רבי יעקב אומר משמו [8]חולצין במנעל לכתחלה ומאן דאמר לכתחלה לא מאי טעמא אילימא משום דהויא [9]פנתא מעל וארקתא מעל דמעל והתורה אמרה [3]מעל ולא מעל דמעל אי הכי אפילו דיעבד נמי לא גזירה משום מנעל מרופט אי נמי משום חצי מנעל אמר רב אי לאו דחמיתיה [10]לחביבי דחלץ בסנדל דאית לה שינצין אנא לא הואי חלינא אלא בסנדלא דטייעא דמיהדק טפי [11]והאי דידן אע"ג דאית ביה חומרתא קטרינן ביה מיתנא כי היכי דתהוי חליצתה מעלייתא: סימן התרת יבמה סנדל: אמר רב יהודה אמר רב [12]התרת יבמה לשוק בשמיטת רוב העקב מיתיבי [13]הותרו רצועות מנעל וסנדל או ששמט רוב הרגל חליצתה פסולה טעמא דשמט הוא הא שמטה היא חליצתה כשרה רוב הרגל אין רוב העקב לא לא היינו רוב הרגל היינו רוב העקב ואמאי קרו ליה רוב הרגל דכולא חיילא דכרעא עליה דחים מסייע ליה לר' יצאי דאמר ר' יצאי בין שהתירה הוא ושמטה היא בין שהתירה היא ושמט הוא חליצתה פסולה עד שתתיר היא ותשמיט היא בעי ר' יצאי [14]קרעתהו מהו גלויי כרעא בעינן והאיכא או דלמא חליצה בעינן וליכא תיקו בעא מיניה רבי נחמיה מרבה [15]שני מנעלים זה על גב זה מהו ה"ד אילימא דשלפתיה לעילאי וקאי תתאי מעל אמר רחמנא ולא מעל דמעל לא צריכא דקרעתיה לעילאי ושלפתיה לתתאי וקאי עילאי מאי חליצה בעינן והא איכא או דלמא גלויי כרעא בעינן וליכא תיקו. [16]מתני' אין חולצין במנעל ולא בסנדל ולא בנעל שאינה של עור ולא בנעל של עור שאינה של שלשה בדים ולא בנעל שלשה בדים שאינה של עור ולא בנעל שאין בה שלשה בדים ולא בנעל שיש בה שלשה בדים שאין בה שלשה בדים ולא בנעל שיש בה שלשה בדים שאין בה שלשה בדים ולא בנעל שיש בה שלשה בדים שיש בה שלשה בדים ולא בנעל שאין